

XXVII. državno Natjecanje iz hrvatskoga jezika

12. svibnja 2022.

osmi (VIII.) razred

zaporka

--	--	--	--	--	--

(peteroznamenasti broj i riječ)

broj bodova:

100	
-----	--

Upute natjecateljima **koji ispit pišu na papiru**

1. Ispit se piše 100 minuta.
2. Prije rješavanja ispita treba pazorno ispuniti listić sa zaporkom (čitljivo i pravopisno točno).
3. Natjecatelj zaporku treba napisati na manju i na veću omotnicu te na prvu stranicu ispita.
4. Ispitne zadatke treba pazorno pročitati.
5. Treba pazorno slijediti upute u zadatku.
6. Rješenja treba upisivati kemijskom olovkom crne ili plave boje na za to predviđena mjesta. Tinta se ne smije moći obrisati.
7. Ako natjecatelj želi prepraviti odgovor, treba ga precrtati, dopisati istom kemijskom olovkom novi odgovor te podizanjem ruke pozvati dva člana Povjerenstva koja nadziru pisanje. Oba člana trebaju odmah pred natjecateljem parafirati prepravak odgovora.
8. Odgovori ne smiju biti pisani tiskanim slovima.
9. Odgovori trebaju biti pravopisno i gramatički točni.
10. Nakon završetka pisanja ispit, radni papir i manju omotnicu treba staviti u veću omotnicu, koju treba predati članu Povjerenstva.
11. Nakon objave privremene ljestvice poretka natjecatelj ima pravo uvida u ispit i pravo na pismenu žalbu.

Želimo Ti uspjeh na Natjecanju!

Državno povjerenstvo:

1. _____
(predsjednik Državnoga povjerenstva)
2. _____
(član Državnoga povjerenstva)
3. _____
(član Državnoga povjerenstva)

**„Jedini način na koji doista možemo promijeniti svijet
jest nadahnuti i osnažiti mlade koji u njemu žive.”**
Albert Einstein

1. Zaokruži slovo ispred dviju točnih tvrdnja o glagoljici.

- a) Glagoljica je prvo pismo kojim su Hrvati bilježili svoj materinski jezik već u 10./11. st.
- b) Glagoljicu je u 9. st. osmislio Metod, stariji brat Konstantina Filozofa, za misiju opismenjivanja i prosvjećivanja Slavena.
- c) Svako glagoljično slovo ima i ime. Prema imenima prvih dvaju slova govorimo o glagoljičnoj abecedi.
- d) Naziv glagoljica nastao je mnogo kasnije – u 17. st. na hrvatskome području prema glagolu *glagoljati* koji znači 'govoriti'.

2	
---	--

2. Zaokruži slovo ispred točnoga odgovora na pitanje: Koja od navedenih knjiga nije inkunabula?

- a) Brevijar po zakonu rimskoga dvora
- b) Senjski misal
- c) Hrvojev misal
- d) Lekcionar Bernardina Splitsanina

1	
---	--

3. Zaokruži slovo ispred tvrdnje koja se odnosi na zadarsku filološku školu.

- a) Koristili su se brojnim zastarjelicama i dijalektizmima.
- b) Zvali su ih *ahavcima* zbog *-ah* u genitivu množine.
- c) Zalagali su se za čvršću povezanost hrvatskoga i srpskoga jezika.
- d) Smatrali su da bi štokavska ikavica trebala biti temelj književnoga jezika.

1	
---	--

4	
---	--

4. Pridruži slovo ispred tvrdnje imenu jezikoslovca na kojega se ta tvrdnja odnosi.

- a) moliški Hrvat; autor trojezičnoga rječnika *Blago jezika slovinskoga* _____ Ljudevit Gaj
- b) djelovao u 17. st.; potaknuo rad Zemaljske tiskare u Zagrebu; njegova grafijska rješenja (jedan glas jedno slovo) preteča su ilirskoj grafijskoj reformi _____ Bogoslav Šulek
- c) u knjižici tiskanoj 1830. godine na hrvatskome i njemačkome jeziku iznosi prijedlog reforme hrvatske latinične grafije _____ Pavao Ritter Vitezović
- d) jezikoslovac slovačkoga podrijetla; svojim leksikografskim radom obogaćuje hrvatski jezik novim riječima, novim značenjima, izrazima i znanstvenim nazivima _____ Jakov Mikalja

4	
---	--

5. Napiši č/ć ili i/e/je na crte.

Veliki slikar Vlaho Bukovac rođen je u Cavtatu u skromnoj obrtni____koj obitelji.

Akvarele je po____eo slikati i prodavati u ranome djetinjstvu. Stric ga je kao

desetogodišnjaka poveo u Ameriku, a nakon stri____eve iznenadne smrti njegova

udovica nije mu više željela pla____ati školovanje, nego je Vlahu poslala u centar za

preodgoj maloljetnika, u kojemu su mu društvo bili pr____stupnici. Unatoč svemu,

izgradio je svoju samosv____st i vjeru u prave ljudske vr____dnosti.

7	
---	--

11	
----	--

6. Prepiši rečenice da budu pravopisno točne.

a) U zagrebačkom izložbenom prostoru nazvanom galerija klovićevi dvori od 17. veljače – 22. svibnja otvorena je izložba koja tematizira život i opus Vlahu Bukovca velikoga umjetnika s prijelaza stoljeća.

3	
---	--

b) Izložba pod nazivom Vlaho Bukovac u Parizu 1878-1892 održana 2018. godine predstavila je bukovčeve likovne početke u sjevernoj Americi školovanje u Parizu povremene kratke boravke u domovini.

3	
---	--

7. Zaokruži pogrešan oblik komparativa pridjeva iz rečenice.

Mladi trebaju biti na čelu globalnih promjena i inovacija i očekivana svijetla budućnost s njima bi trebala postati još svjetlija. Lagani problemi njima su rješivi i uvijek laganiji od prethodnih, a na žestoke izazove spremni su dati još žestokije odgovore.

1	
---	--

7	
---	--

8. Dopuni rečenice odgovarajućim oblikom imena ispod crte poštujući pravila o pisanju velikoga i maloga početnog slova. (Ne upotrebljavaj pokrate.)

Europska je unija proglasila 2022. godinu _____
EUROPSKA GODINA MLADIH

Jedan od hrvatskih zastupnika u _____,
EUROPSKI PARLAMENT

član _____, predstavio je
ODBOR ZA KULTURU I OBRAZOVANJE

projekt _____,
BUDUĆNOST EUROPE: EUROPSKA GODINA MLADIH

u kojemu će tijekom 2022. sudjelovati i srednjoškolci diljem Hrvatske.

Cilj je projekta uključiti mlade u glavne skupove i procese savjetovanja, kao što je i

KONFERENCIJA O BUDUĆNOSTI EUROPE

5	
---	--

9. Dopuni rečenice odgovarajućim oblicima pridjeva nastalih od jednorječnih/višerječnih imena u zagradama.

Ove će godine u jednome europskom projekatu za mlade sudjelovati i

(Čakovec) _____, (Slavonski Brod) _____

i (Vela Luka) _____ srednjoškolci.

3	
---	--

8	
---	--

10. Prepiši rečenicu ispravljajući pogrešnu uporabu prijedloga.

Kroz godine školovanja sve uspješnije se probijamo kroz bogatu šumu riječi i radi stečenih znanja postajemo sve sigurniji u svoje jezične vještine.

2	
---	--

11. Zadatak ima dva dijela.

- Ispiši riječi u nominativu.
- Odredi njihovu službu u rečenici.

Možda je ovo razlog zašto čitamo i zašto su momenti sumnje i usamljenosti ujedno i povratak knjigama: da pronađemo riječi za ono što već znamo.

riječi u nominativu	služba u rečenici

4	
---	--

6	
---	--

12. Razvrstaj označene riječi prema glasovnim promjenama.

Umjetnici **utječu** na naš život. Katkad jezik **pisca teče** kao rijeka i u njegovim riječima nalazimo traženi smisao.

nepostojani a	
sibilarizacija	
jotacija	
palatalizacija	

4	
---	--

13. Ispuni tablicu podacima o glagolskim oblicima u tekstu.

„Ne bih rekla da sam od samoga početka znala – bavit ću se samo jezikom. Zapravo se bijah bavila i književnošću jer književnosti bez jezika nema, to je njezin alat.”

Nives Opačić, jezikoslovka

glagolski oblik	vrsta glagolskog oblika
	nenaglašeni nesvršeni prezent
	prezent
znala sam	
	pluskvamperfekt
bavit ću se	
	kondicional prvi

6	
---	--

10	
----	--

14. Ispravi pogreške u oblikovanju i uporabi padeža te napiši na crte točne padežne oblike.

S Hrvojom stalno vodimo jezične rasprave. Unatoč brojnih savjeta nikako da nauči pravilno se služiti svojim jezikom. E moj Hrvoju, nauči najprije materinski jezik, a onda se hvali i svojim poznavanjem drugih jezika.

_____ , _____ ,

3	
---	--

15. Odredi padež neodređenim zamjenicama označujući ga iznad riječi uobičajenom kraticom.

Temelj je svake države obrazovanje mladih i zato su neke od naših zadaća potaknuti ih na to i osigurati im da u potpunosti sudjeluju u životima svojih društava.

2	
---	--

16. Prepiši prednaglasnice i odredi im vrstu riječi.

„Ljude katkad ne zadovoljava stvarnost i zato žive u svijetu iluzija, zamišljajući kako su se ostvarile njihove želje.”

Sigmund Freud

prednaglasnica	vrsta riječi

3	
---	--

8	
---	--

17. Zadatak ima dva dijela:

- Odredi padeže istaknutoj imenici upisujući ih iznad riječi uobičajenom kraticom (N, G, D...).
- Odredi svakom obliku imenice službu u rečenici upisujući je na crtu ispod riječi.

Većina ljudi bježi od **odgovornosti** i u biti ne razumije slobodu jer ona

podrazumijeva **odgovornost**, a **odgovornost** plaši ljude.

6	
---	--

18. Ispiši iz rečenica skupove riječi u zadanoj službi.

Brinuti se zbog malih stvari znači uzalud trošiti dane. Snagu za svladavanje problema tražite unutar sebe. Problemi su samo izazovi iz kojih ćete izići kao ojačana osoba.

priložna oznaka uzroka: _____

priložna oznaka načina: _____

priložna oznaka mjesta: _____

imenički atribut: _____

4	
---	--

19. Odredi istovjetnu službu istaknutih dijelova rečenice.

Istinska je domovina zapravo jezik, on određuje čežnju **za njom**, pa udaljavanje **od domaćega** uvijek najbrže ide preko jezika.

1	
---	--

11	
----	--

20. Zadatak ima dva dijela.

- Preoblikuj zadanu nezavisnosloženu rečenicu u zavisnosloženu s pogodbenom/uvjetnom surečenicom.
- Kod preoblike zamijeni imperative prezentima.

Budite hrabri i neka vaša mladost slobodno cvate.

1	
---	--

21. Pridruži slovo koje se nalazi ispred rečenice vrsti kojoj pripada.

- a) Odgajajući umove naše mladosti, ne smijemo zaboraviti njihova srca. _____ jednostavna neproširena rečenica
- b) Mladost je radost. _____ nezavisnosložena rečenica
- c) Mladost je sretno doba u kojemu čovjek počinje vjerovati u sebe ne prestajući vjerovati i drugima. _____ jednostavna proširena rečenica
- d) Budućnost pripada mladima, beskrajne su njihove životne mogućnosti. _____ zavisnosložena rečenica

4	
---	--

22. Preoblikuj složenu rečenicu u jednostavnu tako da istaknute glagole zamijeniš glagolskim imenicama.

Ne mijenjaj glagolski vid oblikujući glagolske imenice!

Jedini način da se **mijenja** svijet jest **nadahnjivati** i **osnaživati** mlade u njemu.

1	
---	--

6	
---	--

23. Napiši zavisnosloženu rečenicu prema zadanome redoslijedu surečenica:

a) zavisna surečenica u inverziji

b) zavisna surečenica umetnuta u glavnu.

Volim proniknuti što dublje u pojedine riječi ako mogu.

a) _____

b) _____

2	
---	--

24. Imenuj vrstu zavisnih surečenica.

a) Mladi promišljaju o problemima koji najviše muče njihovu generaciju.

b) Kako znati da njihova budućnost neće biti jednaka našoj sadašnjosti?

c) Moramo štošta mijenjati kako bi svijet postao bolji.

d) Griješi tko obeshrabruje mlade pred izazovima budućnosti.

4	
---	--

6	
---	--

25. Sklopi navedene ishodišne rečenice u zavisnosloženu rečenicu zadane vrste.

Radimo dobro.

Ponosni smo na rezultate svojih napora.

a) vremenska

b) namjerna

c) uzročna

3	
---	--

26. Razvrstaj istaknute riječi s obzirom na njihovo podrijetlo.

Govoreći o **karakteristikama** hrvatskoga jezika danas, neki jezikoslovci ističu da se ne treba pretjerano bojati utjecaja engleskoga jezika. Sasvim sigurno nećemo **sejvati** majicu u ormar ili čarape u ladicu, ali možemo datoteke na računalu.

internacionalizam	tuđica

2	
---	--

27. Ispiši iz teksta jedan sinonimni i jedan antonimni par riječi.

Snažna osoba ne zamišlja, ona svoje želje ostvaruje. Slaba osoba nastavlja živjeti u svijetu mašte, samo imaginacijom nastoji oživjeti svoje snove.

sinonimni par: _____

antonimni par: _____

2	
---	--

7	
---	--

28. Dopuni rečenice izborom odgovarajućih riječi iz ponuđenoga niza.
Na svaku crtu možeš napisati samo jednu od ponuđenih riječi.
Nemoj mijenjati druge riječi u rečenici ni njihove oblike.

rječnik, bitno, običaj, znakovito, popis, jezikoslovlje, nestvarno, zbir, slovnica, težnja, sintaksa, nastojanje

Za očuvanje materinskoga jezika _____ je održavati, ali i

obogaćivati njegov _____. Hrvati su tijekom stoljeća

preuzimali neke riječi iz drugih jezika, ali su i neke svoje riječi posudili drugima.

_____ nas uči da je oduvijek u jezicima postojala

_____ preuzimanja riječi iz drugih jezika.

4	
---	--

29. Dopuni tablicu prepisujući frazeme iz rečenica uz odgovarajuće značenje.

U životu ne treba povlačiti mačka za rep, ali ni gurati glavu u pijesak. Ne treba ni dizati nos nakon svakoga uspjeha.

frazem	značenje frazema
	uobraziti se
	izlagati se opasnosti
	ne suočavati se s problemima, zanemarivati ih

3	
---	--

7	
---	--

30. Pročitaj rečenicu pa dopuni tvrdnje.

Ni lepo kaj se pri nami pozabilo onak praf po domači spominat kak negda.

Prema izgovoru/ostvaraju jata rečenica je napisana _____

govorom. To potvrđuje riječ _____ koja u hrvatskome standardnom jeziku

glasi _____. Rečenica je na _____

narječju.

4	
---	--

4	
---	--

Što čitaju mladi?

Miroslava Vučić, urednica u dvjema izdavačkim kućama koja se posebno bavi tom vrstom literature, smatra da je *fantasy* „zdravi bijeg od stvarnosti”. Ona ističe: „*Fantasy* je, zapravo, izvrsna priča o snazi i moći, snazi onih u nevolji i moći onih koji ih stavljaju u nevolju. U svijetu *fantasyja* rješenja su tih nevolja moguća. No, ta rješenja nisu jednostavna i ne događaju se preko noći, pa često autori posežu za magijom, a magiju svi volimo jer želimo vjerovati u vrhunaravne moći koje

[illegible]

„A magija je i te kako živa u *fantasyju*, posve je zbiljska”, ističe Miroslava Vučić, „i bijeg u svijet jednoroga, hobita, dobrih i loših čarobnjaka, tih divnih heroja našega izmašanog svijeta, bijeg je od nevolja ovoga našega. U našoj je zbilji previše okrutnosti, a nedostaje junaka. Njih ljudi traže, i nalaze, u *fantasyju*.”

fantasy – književni žanr koji se razvio iz žanra fantastike, ima sličnosti s mitologijom i bajkama

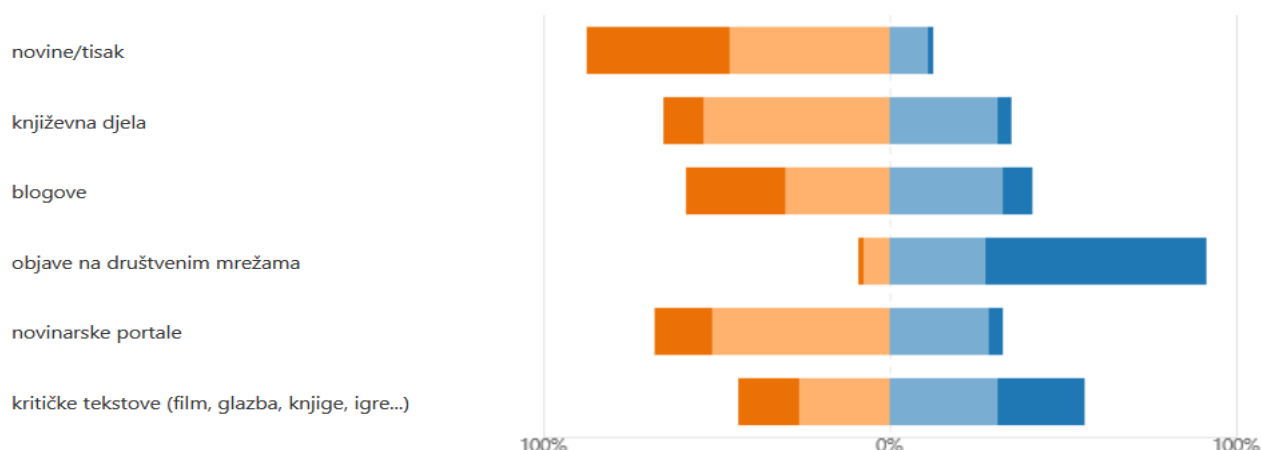
15

Želeći provjeriti što mladi misle o čitanju i kako se odnose prema njemu, požeški gimnazijalci proveli su anketu o čitanju u svim prvim razredima svoje Gimnazije.

Anketa nije bila usmjerena samo na čitanje književnih lektirnih tekstova, već općenito na knjige, ali i na neknjiževne tekstove. Evo nekih od rezultata.

Koliko često i što čitate?

■ nikad ■ rijetko ■ često ■ svakodnevno

Mislite li da je čitanje danas važno?

● Da 63
● Ne 17

Prema: <https://www.gimpoz.hr/hr/novosti/o-citanju-i-oko-njega>

31. Zaokruži slovo ispred točne tvrdnje.

Robin Hobb je pseudonim:

- a) G. R. R. Martina
- b) J. R. R. Tolkiena
- c) M. A. Lindholm Ogden
- d) Miroslave Vučić

1	
---	--

1	
---	--

32. Protumači značenje tvrdnje G. R. R. Martina da su romani iz trilogije *Farseen* „dijamanti među cirkonima”.

1	
---	--

33. Navedi jedan od u tekstu spomenutih razloga zbog čega mladi vole *fantasy*.

1	
---	--

34. Usporedi podatke o čitanju u grafikonima i riješi zadatak.

a) Slažeš li se s tvrdnjom da su rezultati prikazani u grafikonima u suprotnosti? Zaokruži svoj odabir.

DA

NE

b) Objasni svoj odabir.

2	
---	--

4	
---	--